

ÅRSRAPPORT FÖR 2024

Ramavtal 11 – Helsingborg

Finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet i storstäderna samt ökat bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen.

Rapport 2024:1

Mars 2025

Uppdrag och beslut

Helsingborgs stad, Region Skåne och staten genom Sverigeförhandlingen har i Ramavtal 11 – Storstad Helsingborg kommit överens om gemensamma satsningar på nyskapande av infrastruktur och bostäder. Ramavtal med tillhörande Objektavtal samt ingående av Tilläggsavtal avseende utbyggnaden av Helsingborg stads Cykelobjekt under år 2023 innehåller finansiering för utbyggnad av två kollektivtrafikobjekt, 40 cykelobjekt och åtagande om 3 530 nya bostäder.

Ramavtalet med tillhörande Objektavtal undertecknades i februari 2017 efter beslut i kommunfullmäktige i Helsingborg samt regionfullmäktige i Region Skåne. Regeringen fastställde avtalen i juni 2018.

I enlighet med paragraf 9.9 ska staten ansvara för uppföljning och årlig rapportering till regeringen avseende kollektivtrafiks- och cykelobjektens genomförande samt färdigställandet av bostäder.

Av paragraf 9.4 i Ramavtalet framgår att staten tillsätter styrelsens ordförande och ersättare. Respektive part utser en ordinarie ledamot och en ersättare till styrelsen.

Regeringen beslutade i juni 2019 att utse Catharina Håkansson Boman som ledamot tillika ordförande och i juni 2018 att utse Lennart Andersson som ersättare i styrelsen för uppföljning av avtal om finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet och ökat bostadsbygganden enligt Sverigeförhandlingen samt gav Trafikverket i uppdrag att bistå med resurser för styrelsens sekretariat. I augusti 2024 entledigade Regeringen Catharina Håkansson Boman och Lennart Andersson samt förordnade Anna Wildt-Persson som ersättare till ordförande.

Uppföljningen innefattar Ramavtalet, eventuella ändringar och tilläggsavtal avseende såväl kollektivtrafiks- och cykelsutbyggnad som ökat bostadsbyggande och ekonomi i projektet, finansiering samt samhällsekonomi. Rapportering sker årsvis och är bland annat baserat på insänd redovisning av Helsingborgs stad och Region Skåne.

Denna Årsrapport 2024 godkändes i styrelsen den 11 mars 2025.

1. Bostadsbyggandet

Helsingborgs stad har under de senaste åren producerat fler bostäder per år än på väldigt länge. Stadens bostadsåtagande om 3 530 bostäder som motsvarar de i avtalet uppställda kriterierna färdigställdes under år 2020. Helsingborgs stad har därmed fullgjort sitt bostadsåtagande enligt Ramavtalet.

Kollektivtrafik- objekt	Bostads- åtagande enligt avtal	Bostäder i pågående planerings- process	Bostäder i hittills antagna detaljplaner	Påbörjade bostäder	Färdigställda bostäder	
					Totalt	Förändring från föregående år
Helsingborgs- expressen 2 och 3	3 530	Bostadsåtagandet uppfylldes år 2020			5 500	155
Summa	3530				5 500	155

Bostadsbyggandet fortsätter inom influensområdena för Helsingborgsexpressen 2 och Helsingborgsexpressen 3, vilket bidrar till att ännu fler kan nyttja kollektivtrafik- och cykelobjekten när de är utbyggda. Tillkommande färdigställda bostäder från 2021 och framåt framgår i tabellen ovan. Under 2024 färdigställdes 155 bostäder inom influensområdena för Helsingborgsexpressen 2 och Helsingborgsexpressen 3.

2. Infrastrukturens utbyggnad

Helsingborg stad, Region Skåne och staten genom Sverigeförhandlingen har i Sverigeförhandlingens Ramavtal 11 – storstad Helsingborg kommit överens om gemensamma satsningar på nyskapande av infrastruktur och bostäder. Ramavtal med tillhörande Objektavtal samt Tilläggsavtal 2023 innehåller finansiering för utbyggnad av två kollektivtrafikobjekt, 40 cykelobjekt och åtagande om 3 530 nya bostäder.

Kollektivtrafikobjekten

Planeringsprocessen för Helsingborgsexpressen 2 pågår med Helsingborgs stad och Skånetrafiken som ingående parter. Det operatörsavtal som Skånetrafiken ingått för perioden 2019–2026 tar höjd för drift av Helsingborgsexpressen 2.

Under 2024 genomfördes entreprenadarbeten vid flera deletapper längs Helsingborgsexpressen 2. Ombyggnaden av Furutorpsgatan färdigställdes under hösten, där både åtgärder för Helsingborgsexpressen och ny cykelbana ingår. Deletapperna vid Västra Berga, Elineberg, Närlunda, Södergatan och Gustavslundsvägen är också färdigställda. Genomförande av deletappen Johan Banérs gata/Ringstorpsvägen inleddes efter sommaren och beräknas färdigställas under 2025.

Under 2024 pågick planering för deletapper längs Helsingborgsexpressen 3, där ett genomförandeavtal beslutades under våren 2024. Deletappen Trädgårdsgatan genomförs som ett samverkansprojekt tillsammans med entreprenör och ledningsägare. Ombyggnaden som omfattar åtgärder för både Helsingborgsexpressen och ny cykelbana påbörjades i augusti, med planerat färdigställande under hösten 2025.

Skånetrafiken förbereder inköp av de fordon som kommer trafikera Helsingborgsexpressen 2. Planen är i dagsläget att införa 18 meters depåladdade bussar.

Planeringsprocessen för Helsingborgsexpressen 3 pågår med Helsingborgs stad och Skånetrafiken som ingående parter, där ett genomförandeavtal tecknades under året.

Under 2024 har deletappen Filbornavägen utretts, med planerad projekteringsstart 2025. Utredning av deletapperna Adolfsberg, Ramlösa station och Clausgatan inleds under 2025.

Cykelobjekten

Utbyggnad av Cykelobjekt skiljer sig från utbyggnad av större infrastrukturprojekt. Planering och genomförande sker mer agilt, och ofta i samarbete med många aktörer, såväl interna som externa. Kommunen arbetar för att optimera och effektivisera insatserna för att skapa så lite störningar som möjligt och samtidigt uppnå största möjliga nytta för investerade medel.

Kommunens sammantagna cykelåtagande omfattar 40 Cykelobjekt sedan tilläggsavtal undertecknades under 2023. Tilläggsavtalet reglerar ett avslut av 15 Cykelobjekt som därmed inte längre utgör ett åtagande, att fyra Cykelobjekt erhöll en förändrad funktion och en justering av Parternas finansiering och medfinansiering utifrån Tilläggsavtalets nya omfattning.

Under 2024 slutfördes fem objekt i sin helhet. Totalt har 35 objekt färdigställts.

Utbyggt Cykelobjekt	Resultat
Objekt H1 Gustav Adolfs gata	0,1 km ny cykelbana
Objekt H2 Furutorpsgatan I	0,4 km ny cykelbana med hastighetssäkrade korsningspunkter
Objekt H3 Furutorpsgatan II	0,3 km ny cykelbana med hastighetssäkrade korsningspunkter
H12 Södra Storgatan	0,5 km ny Cykelgata
Objekt K8 Gustav Adolfs gata	En korsningspunkt

Under 2024 startade ombyggnaden av H11 Trädgårdsgatan med planerad tid för färdigställande under 2025. Objektet samordnas med åtgärder för Helsingborgsexpressen 3.

Under 2025 planerar Helsingborg att färdigställa följande objekt:

- H11 Trädgårdsgatan – byggnation pågår,
- R3 Cirkulationsplats Clausgatan – är tänkt att utföras i samband med åtgärder för Helsingborgsexpressen, utredning pågår,
- Parkering Maria station – byggnation pågår.

3. Finansiering och ekonomi

Enligt ramavtal 11 uppgår partsgemensamma projektmedel för:

- Helsingborgsexpressen 2 till 165 miljoner kronor,
- Helsingborgsexpressen 3 till 188 miljoner kronor.

Helsingborgs stad fakturerar enligt betalplan för kollektivtrafikobjekten. Enligt överenskommelse regleras tidpunkt för faktureringen i syfte att undvika överlikviditet.

Helsingborgs stad fakturerar enligt betalplan för Cykelobjekt för de större objekten. Fakturering för de mindre objekten faktureras när objekten är färdigställda och godkända. Enligt överenskommelse regleras tidpunkt för faktureringen i samråd med Trafikverket.

Samtliga medel ska räknas upp med konsumentprisindex (KPI).

Utfall och fakturering av kollektivtrafikobjekten

Sammanlagt har 155,2 miljoner kronor upparbetats för objekten för Ramavtal 11, varav 127 miljoner kronor för Helsingborgsexpressen 2 och 28,2 miljoner kronor för Helsingborgsexpressen 3. Kostnader per objekt framgår i tabellen nedan.

KOLLEKTIVTRAFIK		Ackumulerat utfall			Utfall, innevarande period		
Ekonomisk redovisning (mnkr)							
Objekt	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	Utfall kostnader	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾	Utfall kostnader	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾
HEX 2	165,0	127,0	55,4	8,0	44,0	22,8	6,3
HEX 3	188,0	28,2	12,0	1,2	17,0	7,4	1,0
Summa	353,0	155,2	67,4	9,2	61,0	30,2	7,3

1) Totalbelopp enligt avtalat prisnivå

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

Helsingborgs stad fakturerar enligt betalplan. Enligt överenskommelse regleras tidpunkt för faktureringen i syfte att undvika överlikviditet. Inbetalningarna regleras med konsumentprisindex (KPI). Fakturering av KPI sker ett år i efterskott.

Utfall och fakturering av Cykelobjekten

Under året har fem Cykelobjekt slutförts till ett totalt investeringsbelopp om 16,9 miljoner kronor. Under året fakturerades staten totalt 5,5 miljoner kronor, inklusive KPI, i enlighet med avtal. Fakturering av KPI sker ett år i efterskott. Totalt har 35 cykelobjekt slutförts till en total investeringskostnad om 104,4 mnkr.

CYKEL		Ackumulerat utfall			Utfall, innevarande period		
Ekonomisk redovisning (mnkr)							
Objekt	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	Utfall, färdigställda objekt	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾	Färdigställda objekt under året ¹⁾	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾
40 objekt	133,3	104,4	29,7	3,6	16,9	5,5	1,3

1) Totalbelopp enligt avtalad prisnivå (januari 2016).

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

Kostnadsuppföljning och riskhantering

Kollektivtrafikobjekten i Helsingborgs stad befann sig under 2024 i både planerings- och genomförandefas. Fakturering har gjorts enligt betalplan. Under 2024 informerades styrelsen om det fanns indikationer om att slutkostnadsprognosen för Helsingborgsexpressen 2 var lägre än avtalat belopp vilket senare under året inte visade sig stämma. Några ändringar i kostnadsbild har därför inte identifierats.

Under 2024 har styrelsen efterfrågat en dokumentation av Helsingborgsexpressens standard och dess effekt i förhållande till ramavtalets åtaganden. Underlaget ska presenteras styrelsen under 2025.

4. Tidplan

I Ramavtalet anges planerad trafikstart för BRT Helsingborgsexpressen 2 till år 2023 och för BRT Helsingborgsexpressen 3 till år 2027 samt att tidplanerna är exklusive tid för överklagan.

För Helsingborgsexpressen 2 krävdes fram till 2023 ytterligare tid för planering, vilket påverkat projektets möjlighet att byggstarta och som en konsekvens därav även trafikstart i enlighet med Ramavtalets tidplan.

Under 2023 justerades tid- och betalplanerna genom beslut i styrelsen för att följa utbyggnadernas framdrift och för att undvika överlikviditet. De justerade betalplanerna innebär en senarelagd trafikstart för Helsingborgsexpressen HEX 2 till år 2025 och en fortsatt planerad trafikstart för Helsingborgsexpressen HEX 3 år 2027.

Under 2024 har genomförandeavtal för Helsingborgsexpressen 3 ingåtts med Skånetrafiken. Genomförandeavtalet innebär att trafikstart för Helsingborgsexpressen 3 behöver senareläggas från 2027 till juni 2029 varpå förslag till beslut i styrelsen planeras till 2025.

Under 2025 planeras infrastrukturåtgärderna utmed Helsingborgsexpressen 2 att färdigställas och i samarbete med Skånetrafiken planeras trafikstart för Helsingborgsexpressen 2 att ske i juni 2025.

Tidplanen för Cykelobjektens utbyggnader ses kontinuerligt över i syfte att säkerställa framdriften enligt Ramavtalet och beslutade betalplaner.

5. Stadsbyggande och samhällsnyttor

Helsingborgs stad har under de senaste åren producerat fler bostäder per år än på väldigt länge och Staden noterar en uppgång i antalet startade projekt 2024 jämfört med året innan. Staden driver ett framgångsrikt samarbete med flera byggherrar där målet är att skapa förutsättningar för en god produktion av bostäder. Arbetet inriktar sig på såväl nya större områden som förtätningsprojekt.

Staden arbetar med att påverka bostadsbyggandet så att det ligger i linje med invånarnas (nya som befintliga) behov och stadsbyggnadsintentioner om en blandad stad. Staden behöver få igång flyttkedjor eftersom man inte kan bygga så billiga lägenheter så att de kan efterfrågas av alla. Staden arbetar aktivt med att tydligt synliggöra infrastrukturens kopplat till bostadsbyggande och stadsutveckling. Staden har under senare år noterat ett underskott på boende för barnfamiljer och planerar därför en ökning av dessa boendeformer.

Influensområdena för Helsingborgsexpressen 2 och 3 omfattar stora delar av Helsingborg, där den största delen av stadens nyproduktion sker. Samhällsnyttan för kollektivtrafikobjekten är beroende av såväl kvantifierbara mått som restider, antal byggda bostäder och planering för

handel och arbetsplatser men också av kvalité i stadsplanering och utformning samt på placering av hållplatser och utformning av bytespunkter.

Samtliga parter är intensivt engagerade i planeringsarbete med syfte att uppnå goda samhällsnyttor. I detta skede av arbetet görs inte någon kvantifierad bedömning av övriga nyttor som arbetsmarkandsnyttor, miljönyttor eller sociala nyttor.

6. Tilläggsavtal och väsentliga beslut

Under 2024 har inga väsentliga beslut fattats.

Sammanställning av tidigare väsentliga beslut

- 2023-11-29, Tilläggsavtal Cykelobjekt som reglerar Helsingborgs åtagande till 40 Cykelobjekt, utreglerandet av 15 Cykelobjekt, att funktionen av fyra objekt justerats och att tilläggsavtal från 2019 utgått.
- 2023-03-06, Justerade betalplaner för Helsingborgsexpressen 2 och 3.
- 2021-12-01, Justerade betalplaner för Cykelobjekten.
- 2021-12-01, Justerade betalplaner för Helsingborgsexpressen 2 och 3.
- 2020-09-02, Justerad betalplan för Helsingborgsexpressen 2 och 3.
- 2019-12-16, Tilläggsavtal Cykel som omfattar att fyra cykelobjekt utgått samt justerad betalplan för kvarstående Cykelobjekt.

SEKRETARIATET FÖR UPPFÖLJNING
AV STOCKHOLMSFÖRHANDLINGEN OCH
SVERIGEFÖRHANDLINGENS STORSTADSAVTAL

c/o Trafikverket
172 90 Sundbyberg

Besöksadress: Solna Strandväg 98

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 0243-795 90

www.trafikverket.se